

Huddinge kommun
Barn-utbildning@huddinge.se

Rektorn vid Sågbäcksgymnasiet
hans.almgren@huddinge.se

Beslut för gymnasie- skola med särskoleelever

efter tillsyn av Sågbäcksgymnasiet
i Huddinge kommun

Tillsyn av Sågbäcksgymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Huddinge kommun under läsåret 2011/2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Sågbäcksgymnasiet besöktes av Skolinspektionen mellan den 14 och den 17 februari 2012.

Helhetsbedömning

Kunskapsresultatet för eleverna på Sågbäcksgymnasiet läsåret 10/11 ligger under riksgenomsnittet och behöver förbättras. Särskilt anmärkningsvärt är att endast hälften av eleverna fullföljer sin utbildning inom fyra år. För de elever som inte når kunskapskraven behöver skolan förbättra sitt arbete med särskilt stöd. Bland annat måste åtgärdsprogrammen tydligare ange skolans åtgärder för att möta de behov som utredningen visar att eleverna behöver.

Rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete där ovanstående resultat har följts upp och analyserats. Lärarna beskriver att de får stöd i pedagogiska frågor av rektorn och de biträdande rektorerna. Rektor behöver dock fortsätta analyserna till exempel orsakerna av elevernas avhopp.

Majoriteten av skolans elever uppger i både skolans egna enkäter och Skolinspektionens enkäter att de upplever skolan som en trygg skola där det vanligtvis råder studiero. Intervjuer med elever och lärare samt verksamhetsbesök bekräftar denna bild. Både elever och lärare uppger att det i stor utsträckning råder ett gott förhållningssätt elever emellan och mellan elever och vuxna. Eleverna på gymnasiesärskolan har inte möjlighet att välja individuellt val i enlighet med författningarnas krav. Utan skolan har på förhand valt kurser som eleverna ska läsa.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Sågbäcksgymnasiet i Huddinge kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Huddinge kommun att senast **2012-06-11** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen, Lgy 11 2.3).

Särskilt stöd

Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav/ gymnasie-särskolan kunskapsmålen som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

- Se till att det är tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter (2 kap. 10 § andra stycket skollagen).

Erbjudande av utbildning

Alla elever erbjuds inte utbildning och resurser i enlighet med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

I detta ingår att:

- Se till att utbildningen i gymnasieskolan är avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad för eleverna eller kostnader i samband med skolresor och liknande aktiviteter som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg (15 kap. 17-18 §§ skollagen/5 kap. 21 § 1985 års skollag).
- Se till att för eleverna finns elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser (2 kap. 25 § skollagen).

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Utbildningarna i gymnasiesärskolan på nationella, specialutformade respektive individuella program uppfyller inte författningarnas krav vad gäller innehåll och omfattning.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning, innehåll och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna erbjuds individuellt val i enlighet med författningarna (13 kap. 13 § gymnasieförordningen/ 5 kap. 3 § 1994 års gymnasiesärskoleförordningen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Skollagen fastställer också att utformningen av inflytandet ska anges i samband med planering av verksamheten. Av läroplanen framgår vidare att lärarna svarar för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Av intervjuer med elever framkommer att graden av inflytande är lärarberoende. Vissa lärare på skolan arbetar aktivt med att eleverna ska ges inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, medan andra lärare inte gör det. I intervjuer bekräftar lärarna detta. Vidare framkommer i lärarintervjuerna att vissa lärare tycker att det är svårt att ge eleverna inflytande, någon uppger att det har blivit svårare på senare tid, "det verkar som att eleverna inte har förmågan att se vad man ska lära sig".

Mot bakgrund av ovanstående förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att se till att eleverna vid Sågbäcksgymnasiet ges ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning:

4 kap. 9 § första stycket skollagen, Lgy11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav/gymnasiesärskolan kunskapsmålen som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas

Motivering:

I skollagen anges hur skolan ska agera om en elev riskerar att inte nå de kunskapsmål/kunskapskrav som minst ska uppnås eller då elever har andra svårigheter i skolsituationen. Rektor är ansvarig för att se till att behovet skyndsamt utreds. Utifrån utredningens resultat, fattar rektor, eller den som rektorn utsett, beslut om åtgärdsprogram. Ett åtgärdsprogram ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Beslut om åtgärdsprogram kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

I de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av framgår elevens behov, hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. De åtgärder som återfinns i åtgärdsprogrammen som ska möta elevens behov fokuserar dock mer på vad eleven ska göra och mer sällan på hur skolan ska tillgodose elevernas behov.

Vidare saknar åtgärdsprogrammen saknar överklagandehänvisning.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att åtgärdsprogrammen på skolan uppfyller skollagens krav. Skolinspektionen påpekar också att det är viktigt att skolan säkerställer att vårdnadshavare får information om att rektors beslut om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen**Bedömning:**

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Motivering:

Enligt skollagen får rektorn delegera vissa enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter till en anställd. Det krävs att det är tydligt till vem och i vilka fall detta har skett.

På skolan finns det fyra biträdande rektorer. I intervjun med rektorn framkommer att han inte har delegerat beslut om åtgärdsprogram till någon av de biträdande rektorerna, dock att de biträdande rektorerna leder åtgärdskonferenser där beslut om innehåll i åtgärdsprogrammen fattas. Det framkommer vidare i lärarintervjun att lärarna uppfattar att det är de biträdande rektorerna

som fattar beslut om åtgärdsprogram. Rektorn bekräftar i intervjun att det är otydligt när beslut om själva åtgärdsprogrammet fattas.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att se till att delegeringen på skolan kring beslut om åtgärdsprogram är i enlighet med skollagen.

Författning:

2 kap. 10 § andra stycket skollagen

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning**Bedömning:**

Alla elever erbjuds inte utbildning och resurser i enlighet med författningarna.

Motivering:

Enligt skollagen ska utbildningen i gymnasieskolan vara avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad. Vidare framgår det av skollagen att för eleverna ska det finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

I intervju med skolans elevhälsoteam framkommer att gymnasiesärskolan inte har tillgång till skolans specialpedagog.

I samtal och intervju med elever framkommer det att skolan anordnar Ung företagsamhet för vissa program i årskurs 3. Inom ramen för detta projekt ingår sex av utbildningens kurser. I Ung företagsamhet ingår bland annat att genomföra en mäsas där eleverna bereds möjlighet att visa upp och sälja sina produkter. Mässan är arrangerad av organisationen Ung företagsamhet. Deltagandet i mässan kostar 600 kr enligt uppgift från lärare och eleverna. Avgiften till mässan betalas av elevernas företag, som kan bestå av 2 till 4 elever. Om företaget inte har dessa medel, tvingas eleverna själva betala. Vilket innebär att det kan inträffa att någon elev får betala 300 kr. 300 kr är inte en obetydlig kostnad. Detta bekräftas i samtal med lärare och elever.

Skolinspektionen förelägger med anledning av ovanstående Huddinge kommun att se till att utbildningen vid Sågbäcksgymnasiet är avgiftsfri. Vidare föreläggs Huddinge kommun att se till att gymnasiesärskolan också får tillgång till specialpedagogiska insatser i enlighet med skollagen.

Författning:

15 kap. 17-18 §§ skollagen/5 kap. 21 § 1985 års skollag och 2 kap. 25 § skollagen

Bedömningsområde: Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning:

Utbildningarna i gymnasiesärskolan på nationella, specialutformade respektive individuella program uppfyller inte författningarnas krav vad gäller innehåll och omfattning.

Motivering:

Enligt gymnasieförordningen och 1994 års gymnasiesärskoleförordning ska elever i gymnasiesärskolan erbjudas individuellt val.

I intervjuer med lärare framkommer att eleverna inte kan välja kurser i individuellt val utan skolan väljer åt eleverna. Detta bekräftas av rektorn.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att se till att eleverna på gymnasiesärskolan erbjuds individuellt val i enlighet med författningarna.

Författning:

13 kap. 13 § gymnasieförordningen/ 5 kap. 3 § 1994 års gymnasiesärskoleförordning

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Den nationella statistiken för läsåret 10/11 visar att andelen elever som fullföljer sin utbildning inom fyra år var drygt 51 procent, vilket är lägre än för rikets 76 procent. Vidare visar den nationella statistiken att det genomsnittliga betygspoängen var 12,1 för skolan. Andelen elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola var drygt 68 procent.

Skillnaden mellan programmen vad gäller genomsnittlig betygspoäng är stor. Omvårdnadsprogrammet är det program som har högst betygspoäng med 14,1 medan fordonsprogrammet har lägst betygspoäng med 10,4. På gymnasiesärskolans hotell och restaurangprogram nådde eleverna ett genomsnittligt betygspoäng av 10,9.

Andel elever med slutbetyg är drygt 75 procent enligt skolans egna uppgifter.

Resultat värdegrundsarbete

Vid intervjuer med elever, personal och skollledning framgår att majoritet av eleverna känner sig trygga på skolan. I Skolinspektionens enkät uppger drygt 87 procent av eleverna att det stämmer helt eller ganska bra att de känner sig trygga på skolan.

Beskrivning av Sågbäcksgymnasiet

Sågbäcksgymnasiet är en av Huddinge kommuns fyra kommunala gymnasieskolor. Skolan bedriver utbildning på de nationella programmen barn- och fritidsprogrammet, byggprogrammet, fordonsprogrammet, handelsprogrammet, hotell- och turismprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet och introduktionsprogrammet. Utöver dessa program ges också utbildning för årskurs 2 och 3 på specialutformat program SM-Entrek.

Sågbäcksgymnasiet har också gymnasiesärskola. Gymnasiesärskolan omfattar det nationella programmet hotell- och restaurangprogrammet.

Skolan har ca 700 elever. Skolan ledas av en rektor som till sin hjälp har fyra biträdande rektorer.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Mathias Ljungström
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).